

جمعية الصداقة العربية الفنلندية

Arabiansojen ystävyyssseura ry 1/2014

Kynän ja kumin keskustelu

Kynä sanoo pyyhekymille: "Sinä et ole minun ystäväni."

Pyyhekumi vastaa: "Miksi en?"

Kynä: "Koska, koska, koska! Sain selville jotain, minkä seurauksena aloin vihata sinua."

Kumi: "Mistä syystä sinä vihaat minua? Mitä sinä olet huomannut?"

Kynä: "Minulle selvisi, etten löytänyt enää kirjoittamiani sanoja ja sinä olet syypää siihen."

Kumi: "Minä kumitan ainoastaan virheitä."

Kynä: "Mitä ne sinulle kuuluvat?"

Kumi: "Minä olen pyyhekumi ja kumittaminen on minun työtäni."

Kynä: "Se ei ole mikään työ. Sinä poljet minun oikeuksiani."

Hanin Al-Ghosah, 10 v.

AKYS-tiedote 1/2014
Arabikansojen ystävyyssseura ry

AKYS
 PL 698
 00101 Helsinki
www.kaapeli.fi/akys

Päätoimittaja: Ilona Junka
 Taitto: Asmo Koste
 AKYSin logo: Kare Pohjavirta
 Kansi: Kuva Sirkku Kivistö. Sadut-
 taja Zuhour Akkawi 30.10.2013
 Sabra, Beirut. Käännös: Helen ja
 Haseeb Shehadeh

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät
 ole Arabikansojen ystävyyssseuran virallisia
 kantoja.

AKYSin hallitus 2013-2014

Ilona Junka, puheenjohtaja
 Yehia El-Sayed, varapuheenjohtaja
 Marjatta Laiho, sihteeri
 Jäsenet: Kamal Aranki, Johan Hei-
 no, Katja Henttonen, Mari Hokka-
 nen, Sirkku Kivistö, Stig Lång, Vir-
 pi Lähteenmäki, Kare Pohjavirta,
 Seppo Rinne, Haseeb Shehadeh,
 Tuuli Siitari, Elina Wallin

AKYSin tukitilit

Libanonin palestiinalaispakolaiset:
 Kummilapsitili FI93 8000 1101
 2300 02, viite 1009
 Päiväkotitili FI56 8000 1700 4747
 46, viite 2008
 Kummivanhukset: FI20 8146
 9710 0461 36, viite 2011
 Syyriasta Libanoniin paenneiden tuki
 FI93 8000 1101 2300 02, viite 7744

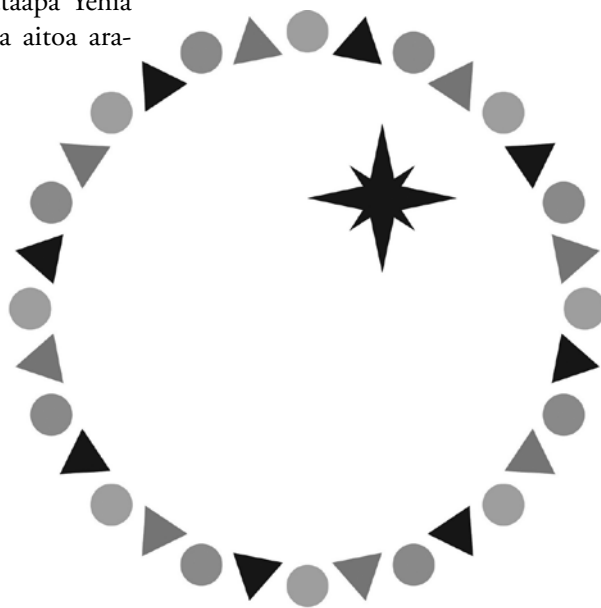
Länsiranta:

Diabetestukitili FI95 8000 1300
 9905 05, viite 3007
 Diabeetikko-opiskelijoiden tukiti-
 li: FI95 8000 1300 9905 05, vii-
 te 3104
 Gaza, katastrofitili FI14 8000 2710
 0992 26, viite 3210
 Keräyslupa 2020/2013/3783

Arabikansojen ystävyyssseuran jä-
 senmaksu on 16/10 euroa.
 Jäsenmaksutili FI97 8000 1201
 6693 56, viite 70001
 Danske Bankin BIC-koodi
 DABAFIHH

AKYS Mahdollisuuksien tori -teltassa

AKYS on mukana Helsingin Maa-
 ma Kylässä-tapahtumassa 24-25.5. Tä-
 nä vuonna meidät löytää jälleen Mah-
 dollisuuksien tori-teltasta. Tulkaa käy-
 mään, myytävänä on mm. käsinkirjot-
 tuja olkalaukkuja. Ja saattaapa Yehia
 olla mukana kauppaamassa aitoa ara-
 bikahvia ja leivonnaisia!

MAAILMA KYLÄSSÄ WORLD VILLAGE FESTIVAL

AKYS-tiedote 1/2014

EU-vaaleissa ratkaistaan myös Palestiinan tulevaisuus	3
Lähi-idän kylmät kevään	4
Beduiinien ajojahti Negevissä	6
Marhaba „Ü—‘ÖÜ”	8
Rakastettu maa	8
Länsirannalla juostaan vapauden puolesta	9
Amal tuli Betlehemistä Suomen talveen	10
AKYSIN kehitysyhteistyö Libanonissa uudelle tasolle	12
Vanhana pakolaisleirissä	13
Minä annan heille heidän ihmisoikeutensa	14
Kun jossain jysähtää ...	15
Beirutin teurastaja	16
Syyrian loukussa palestiinalaiset kärsivät eniten	17
Kynän ja kumin keskustelu	20

EU-vaaleissa ratkaistaan myös Palestiinan tulevaisuus

Palestiinalaisten kansalaisjärjestöjen vuonna 2005 alkuun panema väkivallaton BDS (Boycott, Divestment, Sanction) –boikottikampanja Israelin miehitystä vastaan on saanut siinä määrin kansainvälistä julkisuutta, että USA:ssa on vaadittu lainsäädäntöä, joka rankaisi BDS:ään ja muuhun siirtokuntien vastaiseen boikotointiin osallistuvia järjestöjä ja yrityksiä. Israelissa tällainen laki on ollut voimassa jo vuosia.

EU on jo useiden vuosien ajan ilmaissut tuomitsevansa Israelin laittomat siirtokunnat ja Israelin taholta tapahtuneet ihmisoikeusrikkomukset, mutta näkyviä toimia on vältetty. Kesäkuussa 2013 EU:n ulkosuhdehallinto ilmoitti, että *“EU on sitä mieltä, että kansainvälistä liiketoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia periaatteita tulee soveltaa maailmanlaajuisesti, ja EU kehottaa eurooppalaisia yrityksiä toteuttamaan periaatteita kaikissa olosuhteissa, mukaan lukien Israel ja miehityt palestiinalaisalueet.”*

Heinäkuussa 2013 Euroopan unioni julkaisi ohjeet, joiden mukaan Israelin laittomissa siirtokunnissa toimivilta israelilaisilta projekteilta estetään tutkimusrahoituksen saaminen sekä lainojen myöntäminen laittomissa siirtokunnissa toimiville yrityksille ja laitoksille.

Alankomaat ja Britannia ovat jo ottaneet käyttöön ohjeet, joissa varoitetaan liiketoimista Israelin laittomissa siirtokunnissa. Pohjoismaissa mm. Nordea Pankki ja Danske Bank ovat alkaneet karsastaa yhteistyötä laittomissa siirtokunnissa toimivien tahojen kanssa.

Suuri osa tästä kehityksestä on kansalaisjärjestöjen sekä yksityisten kansalaisten ja poliitikkojen toiminnan ansiota. Vahvan kansalaisliikkeen tuella on mahdollista saada EU voimistamaan Israeliin kohdistuvaa painostusta ja vaatimaan Israelia kunnioittamaan demokratiaa, kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia.

Yhdysvaltain johtamat palestiinalaisten ja Israelin väliset rauhanneuvottelut ovat Israelin kohtuuttomien vaatimuksien takia johtamassa umpikujaan. Syntyvässä tilanteessa kaikenlaisen painostuksen voimistaminen niin boikottiliikkeiden kuin hallitusten ja EU:n lainsäädännöllisen, poliittisen ja diplomaattisen vaikuttamisen, sekä yritysten investointien poisvetämisen muodossa on välttämätöntä, jotta Israel tuntesi miehityksen hinnan.

EU-vaalit ovat tärkeitä. EU:n tuleva Lähi-idän politiikka riippuu tulevien EU-parlamentin jäsenten asenteista. Valitettavasti uhkana on, että vaalien jälkeen parlamentin huoli Lähi-idästä vähenee.

ECCP (Euroopan Palestiina-järjestöjen yhteistyöelin) on julkaissut kysymyssarjan, joilla voidaan saada vaaliehdokkaita ottamaan kantaa siihen, mitä EU:n pitäisi tehdä Israel-Palestiina konfliktin oikeudenmukaiseksi ratkaisemiseksi <http://www.kaapeli.fi/akys/pdf/Kysymyksiä%20EU-ehdokaille.pdf>. Näitä kysymyksiä kannattaa nostaa esiin. Palestiinan kysymys on edelleen Lähi-idän ongelmien ydin.

Tri Pertti Multanen esittää tässä lehdessä osuvan analyysin Lähi-idän ja erityisesti Syyrian ja Palestiinan kehityksestä ja joutuu toteamaan, ”että USA:n pihdit puristavat edelleenkin Lähi-itää tappavalla voimalla”. Pertti Multanen toteaa, että nyt tarvittaisiin ennen muuta arabimaiden yhtenäisyyttä.

Tähän voi lisätä, että ensimmäinen keino olisi estää aseiden vieminen ja sotilaiden päästäminen sota-alueille.

*Ilona Junka
puheenjohtaja*

KUVA: TOIVO KOIVISTO

Lähi-idän kylmät kevät

Libyassa väliaikainen parlamentti pakenee vakinaisesta rakennuksestaan viiden tähden hotelliin väkijoukkojen vihan edessä ja kapinalliset lastaavat öljytankkeria omaan lukuunsa libyalaisessa satamassa. Tunisiassa väkivalta ja poliittiset murhat varjostavat uuden etsimistä. Egyptissä tilanne on räjähdysherkkä, väkivalta kuplii pintaan. Egyptin edelliset presidentit ovat vangittuina ja syytettynä oikeudessa, kun uudelle ollaan vasta raivaamassa tietä. Irakissa erilaiset terrori-iskut pääosin siviiliväestöä kohtaan ovat tulleet lähes päivittäisiksi. Syyrian tuhoaminen jatkuu ja jatkuu.

Uusi, demokraattinen ja ihmisoikeuksia kunnioittava Lähi-itä? Itse Lähi-itää vuosikymmeniä seuranneena sanoisin päinvastoin, että sekä demokratian, että ihmisoikeuksien kunnioittamisen arvoja ei sukupolviin ole poljettu niin alas kuin nyt. Ja mitä useampi vuosi liikehdinnän alusta on kulu- nut, sitä ilmeisemmäksi käy, että vyöry ei suinkaan ole edennyt itsestään. Jokaisen maan ja jokaisen tapahtumasarjan takaa paljastuu myös paljon muuta kuin kotikutoista tyytymättömyyttä hallitsijoita ja hallituksia vastaan.

Globaalitalouden vaikutus levottomuuden taustalla

Kun mietitään arabimaiden lyhyttä itsenäisyyden kautta ja tämän kauden muutoksia, on erotettavissa joitakin kehityksen päälinjoja. Toisen maailmansodan jälkeen koettiin voimakas itsenäistymispyrkimysten nousu. Tähän liittyi monia itsenäisiä valtioita elähdyttäneen arabinationalismin tarve muokata yhteiskuntia ja talouksia uuteen aikaan sekulaarien, yleisimmin nationalististen ideologioiden ohjaamana. Toinen maaryhmä oli karkeasti jaotellen monarkiat, joille arabinationismi oli kauhistus ja jotka asemaansa suojatakseen hakeutuivat koko Lähi-idän alueella vaikuttaneen imperialismiin liittolaisuuteen.

Sekä monarkiat, joista useimmille öljy toi käyttöön ennennäkemättömät

taloudelliset resurssit, että arabitasaval- lat, joiden resurssit erityisesti suhteessa väestön määrään olivat paljon vaatimattomammat, ovat joutuneet elämään ulkoisen hegemonian puristuksessa.

Kansainvälisen politiikan ja globaalitalouden mykät pakot, jatkuvat sodat ja aggressiot, sisäiset, joskin usein ulkoa tuetut poliittiset vastakkainasettelut ja valtataistelut saivat käytännöllisesti katsoen kaikki arabinationalismin eri suuntausten alle ryhmittyneet valtiot jo 1970- ja 1980-luvuilta lähtien unohtamaan tuohon saakka noudatetun kansan elintason korottamiseen, tuloerojen kaventamiseen ja sosiaalisen tilanteen parantamiseen suunnatun talouspolitiikan ja omaksumaan vahvistuvan ulkoa sanellun uusliberalistisen, kovan kapitalismin politiikan.

Samanaikaisesti öljystä rikkauksia käyttöönsä koonnut maaryhmä, joka koko ajan oli ollut tiiviissä yhteistyössä alueen ulkoisten hegemonien kanssa ja jolle uusliberalistinen talouspolitiikka oli itsestään selvyys, alkoi saada käyttöönsä sellaiset pääomamassat, joilla koko Lähi-idän talouden vipusimet keskittyivät muutaman monarkiperheen käsiin. Ei liene sivumennen sanoen kovin ihmeellistä, että kansannousut vaikkapa Bahrainissa ja Saudi-Arabiassa olivat näillä resursseilla murskattavissa. Ihmisoikeuksista ja demokradiasta ei tässäkään puhuttu.

Kun uusliberalistinen talouspolitiikka uitettiin alueelle, niin sen mukana luonnollisesti tulivat jyrkästi syvenevät tuloerot, itsenäisyyden alkukausina monissa maissa luodun talouden valtionsektorin alasajo, yksityistäminen, sosiaalsektorin toimintaedellytysten kaventaminen ja yhteiskunnallinen levottomuus. Ulkoa tuoduille, ja tässä vaiheessa erityisesti uskonnollisille poliittisille liikkeille modostui muheva kasvupohja. Näitä liikkeitähän oli imperialismi tukenut sekä maiden itsenäisyystaistelujen, että arabinationalismin kauden ajan, potentiaalisina liittolaisinaan silloisia sosialistisia maita vastaan.

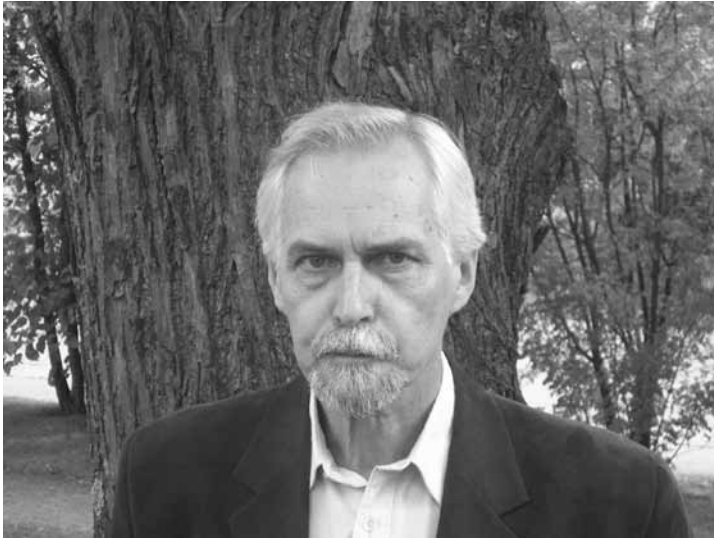
Persianlahdelle keskittynyt rikkaus ja teokraattisten monarkioiden ideologinen motiivi levittää omaa uskonnollista tulkintaansa mahdollisimman laajalle, antoi tähän aivan uudenlaiset mahdollisuudet. Tämän ilmiön vaikutukset ovat mielestäni olleet varsin selvästi näkyvissä arabimaiden viime vuosien sisäisessä kuohunnassa, joissa erityisesti Persianlahden monarkioiden kädenjälki on ollut avoimesti näkyvissä. Syyriassa jälki lienee vienyt viime vuosien traagisimpaan tuhoon ja siviiliväestön mittaamattomaan kärsimykseen.

Imperialismin strategian muutokset

Viimeisten vuosikymmenten vähemmän houkuttelevat kokemukset (mm. Irak, Afganistan ym.) suoran sotilaallisen, erityisesti maavoimien hyökkäykseen perustuvan, intervention käytöstä tämän tai tuon alistumaan taipumattoman ja omaan politiikkaansa pitäytyvän hallitsijan syrjäyttämisestä, ovat pakottaneet etsimään uusia keinoja imperialismiin ainaisen laajentumishalun toteuttamiseksi.

Erilaisiin salaisiin vaikuttamisen keinoihin on toki turvauduttu kautta historian, mutta viimeisten parin vuosikymmenen aikana tämä taktiikka horjuttaa, luoda epäjärjestyä ja kaaosta, on levinnyt aiempaa aktiivisempaan käyttöön. Jo kylmän sodan aikana useidenkin Yhdysvaltojen presidenttien kansallisen turvallisuusasiantuntijana palvellut **Zbigniew Brzezinski** piirsi 1990-luvun loppupuolella kirjaan *The Grand Chessboard. American Primacy and Its Geostrategic Imperatives* (1997) kartan alueesta, johon levottomuus ulottuisi.

Siinä alueessa sattuiivat olemaan niin Lähi-idän kuin Keski-Aasiankin maat. Hyvinkin tarkasti ne alueet, joissa viime vuosikymmenten sodat on käyty ja levottomuudet nousseet esille. Kun nämä alueet oli määritelty, alkoi loppumaton työ erilaisten poliittisten, etnisten ja uskonnollisten ryhmien kar- toittamiseksi ja tukemiseksi tulevia tar-

Pertti Multanen

peita varten. Ja tuleva tarve oli ja on tavoite vaihtaa valtioiden johtajia ja poliittista linjaa imperialismille myöte-mielisemmäksi.

Kun kaikki tämä yhdistetään mas-siiviseen ja virtaviivaistettuun propa-gandakoneistoon, jolla sekä sodat että sisällissodiksi kutsutut konfliktit poh-justetaan demonisoimalla vahvasti nii-den syrjäytettäväksi päätetyt johtajat, vuodattamalla massiivinen määrä dis-informaatiota eri tiedotusvälineisiin, tukemalla hyvin suurilla summilla val-littuja oppositioksi nimettyjä voimia ja aseistamalla sekä kouluttamalla heitä, saadaan maa toisensa jälkeen sekasor-toon. Tämä näyttää olevan nykyimpe-rialismin keskeinen toimintatapa. Suu-rimman laskun tästä ulkoa johdetusta ”epävakauttamisesta” maksaa aina si-viiliväestö.

En ollenkaan väitä, että väestöllä monissa Lähi-idän maissa ei olisi ol-lut aivan sisäsyntyisestikin monia syitä nousta vaatimaan yhteiskunnallisia uu-distuksia. Väitän kuitenkin, että ilman aktiivista ulkoista sekaantumista nämä konfliktit olisivat olleet ratkaistavissa ainakin ilman aseellista taistelua. Eri-tyisen selvästi ulkoinen maahan tuotu väkivalta on alusta saakka vaikeuttanut Syyrian kriisiä. Jopa niin selvästi, että on paljon perustellumpaa puhua ul-koisesta maahanhyökkäyksestä Syyri-aan, kuin sisällissodasta, josta on muo-dostunut **Assadin** ja Syyrian vastaisen sodan propagandistinen iskulause.

Tässä yhteydessä on hyvä muistaa, että Syyrian arabitasavalta on jo use-AMMAN vuosikymmenen ajan ollut erityinen ulkoisen vaikuttamisen koh-

de, yksi valtio USA:n määrittelemässä ”pahan akselissa”. Viime kesänä Syy-rian päällä viimeksi roikkunut USA:n hyökkäysuhka ei suinkaan ollut tämän maan historiassa läheskään ensimmäi-nen.

Eikä se, että Venäjä onnistui tuolloin tämän akuutin hyökkäysuhan diplo-matiallaan torjumaan, ole ollut vai-kuttamatta USA:n ja Venäjän suhtei-siin, tai laajemminkin ns. Lännen ja Venäjän juuri nyt varsin jännittynei-siin suhteisiin. Lähi-itä on koko toisen maailmansodan jälkeisen ajan ollut ja on edelleenkin hyvin vahva kansainvä-lisen politiikan ilmapuntari. Törmäys Syyriassa näkyy tänään vaikkapa Uk-rainassa.

Lähi-idän kansojen tragedia on vuo-sikymmeniä ollut imperialismien tar-ve pitää tätä aluetta pihdeissään, joko avoimilla sodilla tai verhotummilla, mutta hyvinkin vahvoilla yhteiskun-nallisen vaikuttamisen keinoilla. Tämä perusasetelma ei maailman muutok-sista huolimatta ole muuttunut mik-sikään. USA:n pihdit puristavat edel-leenkin Lähi-itää tappavalla voimalla.

Palestiina

Palestiinan kansan kärsimys jatkuu. Viime vuosikymmenien sodat Lähi-idässä – Egyptiä, Syyriaa, Libanonia, Irakia ja muita arabivaltiota vastaan – ovat aina liittyneet myös Palestiinan kriisiin. Hyvin usein sodat Lähi-idässä ovat suuntautuneet sitä tai niitä kan-sakuntia vastaan, jotka kulloinkin on koettu palestiinalaisten keskeisiksi tu-kijoiksi.

Mikähän muu kansakunta olisi vii-me vuosikymmeninä kokenut sen koh-talon, että sukupolvi toisensa jälkeen joutuu pakenemaan sotien ja levot-tomuuksien tieltä pakolaisleireistä ja maasta toiseen, kuten viimeksi Syyrian sodan ajamana.

Toistuvista rauhanneuvottelujen kierroksista on muodostunut kätevä tapa lykätä Palestiinan arabikansan oi-keuksien takaaminen kulloinkin nä-kyvissä olevan horisontin taakse. Jo-ka kierroksella tuntuu esiin ja ehdoik-si nousevan palestiinalaisten kannalta entistä mahdottomampia vaatimuk-sia. Nyt käynnissä olevalle, USA:n ul-koasiainministerin **John Kerry**n luot-saamalle kierrokselle on varsin oudoksi ehdoksi noussut vaatimus hyväksyä Is-rael ”juutalaisena valtiona”. Tämä ehto jo sinänsä riittää mitätöimään mahdol-lisuudet edetä neuvotteluissa.

Lähi-idän kokonaistilanne on Pa-lestiinan kysymyksen ratkaisemisen kannalta muodostunut hyvin epä-edulliseksi. Jo tuo aiemmin mainit-tu epävakauden luomisen politiikka Lähi-idässä on omiaan siirtämään Pa-lestiinan kysymyksen pois polttopis-teestä. Vuonna 2003 suoritettu USA:n sotilaallinen interventio Irakiin kaikki-ne seurausvaikutuksineen ja yhä edel-leenkin Irakissa jatkuva anarkia ja ter-rorismi, olivat ratkaisevan tärkeä isku myös palestiinalaisten mahdollisuudel-le oman asiansa edistämiseen.

Ilman arabimaiden yhtenäisyyttä toi-veet Palestiinan kysymyksen ratkaise-misesta heikkenevät heikkenemistään. Lähi-idän arabimaiden pilkkominen pieniin ja keskinäisiin ristiriitoihinsa hukkuviin palasiin on avoimesti ollut palestiinalaisten pyrkimyksiä vastusta-vien imperialististen voimien tavoite jo vuosikymmeniä. Milloinkaan aiem-min ei tämän tavoitteen saavuttamises-sa ole edetty niin nopeasti kuin viime vuosien epävarmuudessa.

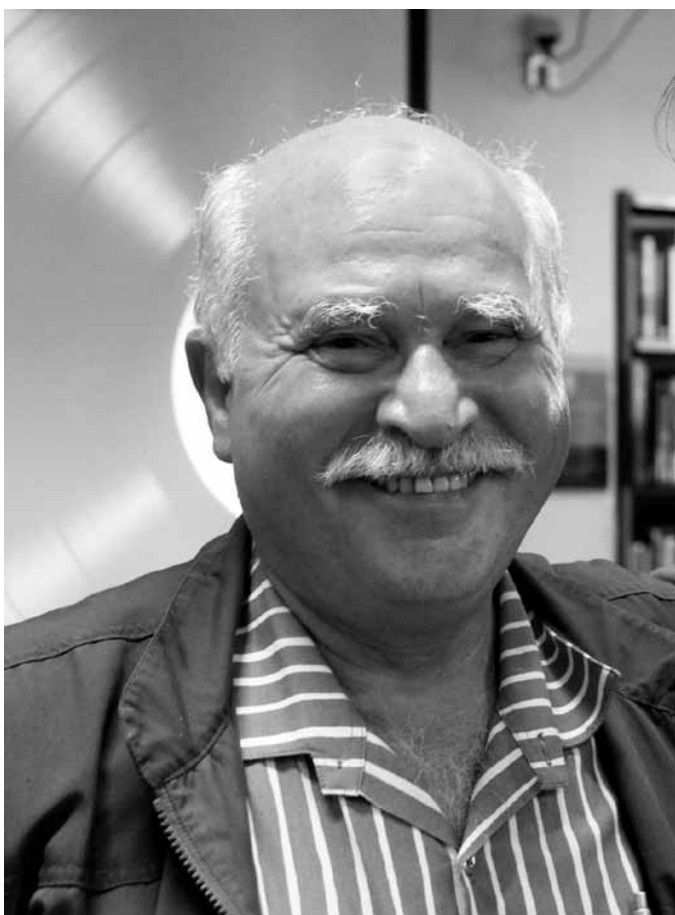
18.3.2014

*Pertti Multanen
PhD, VTM, Lähi-itään erikoistunut
kansainvälisten suhteiden historian dosentti
Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos /
kehitysmaatutkimus
Helsingin yliopisto*

Beduiinien ajojahti Negevissä

Vuonna 2011 Israel hyväksyi suunnitelman, jonka mukaan Negevin (arabiaksi Naqah) alueelta hävitetään 35 beduiinikylää. Suunnitelman mukaan niiden asukkaat, jotka ovat alkuperältään palestiinalaisarabeja ja ammatiltaan pääosin maanviljelijöitä ja paimentolaisia, mutta jotka on luokiteltu Israelin kansalaisiksi, siirretään jo olemassa olevaan 'Siyag'-reservaattiin (Siyag = häkki/aita). Heidän maansa takavarikoidaan ja heiltä estetään karjan laiduntaminen ja kasvat. Tämä maa-alue tarvitaan houkuttelemaan juutalaisia eri puolilta maailmaa muuttamaan uusin siirtokuntiin, jotka alueelle rakennettaisiin.

Suunnitelma kulkee nimellä Prawerin suunnitelma laatijansa **Netanjahun** poliittisen suunnitteluviraston päällikön **Ehud Prawerin** mukaan. Prawerin suunnitelma piti äänestettävä Israelin parlamentissa, Knessetissä, ennen täydellistä täytäntöönpanoa. Israel ei edes odottanut äänestystä, vaan aloitti hävittämisprosessin Al-Araqib kylästä. Toukokuusta

Kamal Aranki

2013 lähtien tämä kylä on hävitetty yli 50 kertaa, mutta asukkaat ovat rakentaneet sen uudestaan eivätkä ole suostuneet lähtemään.

Tausta

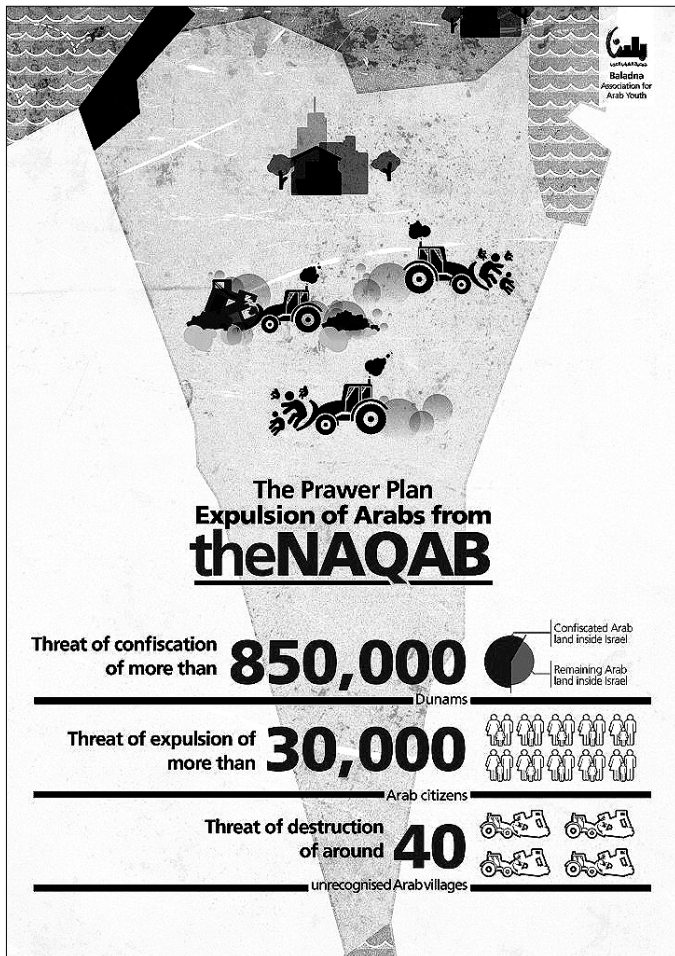
Vuonna 1947 YK käsitteli Palestiinan jakosuunnitelmaa Britannian pyynnöstä. Kulissien takana sionistiliike käytti kaikki keinot laajentaakseen juutalaisvaltion osuutta käyttäen USA:n ja Britannian vaikutusvaltaa. **Haim Weizman** (alkuperältään valkovenäläinen maailman sionistiliikkeen johtaja ja myöhemmin Israelin ensimmäinen presidentti) otti yhteyttä USA:n silloiseen presidenttiin **Harry Trumaniin** ja sai junailtua USA:n tuen sille, että Negevin alueen pitäisi kuulua tulevaan juutalaisvaltioon. Näin myös YK äänesti silloin USA:n ja sionistiliikkeen painostuksen ansiosta.

Negevin alue on harvaan asuttu alue historiallisessa etelä-Palestiinassa. Sen pinta-ala on n. 12 600 neliökilometriä, joka on 48 % historiallisesta Palestiinasta (62 % nyky-Israelista). Brittimandaatin tilastojen mukaan tällä alueella asui vuonna 1947 yli 100 000 palestiinalaista seitsemästä eri pääheimosta. He omistivat yksityisesti ja yhteisesti 95,5 % alueen pinta-alasta. Sama omistussuhde löytyy dokumentoituna jo ennen brittien valta-aikaa ottomaanien virallisissa kirjoissa. Juutalaisväestöä alueella asui vuonna 1947 noin 200 henkeä.

Etninen puhdistus vuosina 1948-1950

21.10.1948 ylivoimainen ja hyvin varustettu sionistiarmeija valloitti alueen suurimman kaupungin Beer Shevan (arabiaksi Beer Alssabe'e). Joulukuuhun mennessä armeija onnistui karkottamaan 88 % Negevin väestöstä Gazaan, Hebronniin, Jordaniaan ja Siinaille. Vuoden 1948 jälkeen alueelle jäi asumaan eri laskelmien mukaan 11 000–18 000 alkuperäistä asukasta. Heille myönnettiin Israelin kansalaisuus. 1950-luvulla heidät kuitenkin kerättiin yhteen 'Siyag'-reservaattiin ja heidän maa-alueensa takavarikoitiin.

Vuoden 1948 etnisten puhdistusten alettua oli kiireesti laadittava sopivia lakeja, jotka laillistaisivat häädöt sekä maiden ja omaisuuden takavarikoinnit. Esimerkkeinä The Land Ordinance (= takavarikointi yleisen hyödyn tarpeisiin), Abandoned Areas Ordinance (= hylätyt alueet) sekä erilaiset nk. hätätilan, sotilaskäytön, turvallisuuden, hukka-

Räikein on The 'Absentees Property Law' eli poissaolevien omaisuuslaki. Tämän lain perusteella voidaan takavarikoida palestiinalaisten maat ja omaisuudet sillä verukkeella, että vasta äskettäin karkotetuksi saatu väestö ei enää asu alueella. Nämä lait ovat nykyäänkin kovassa käytössä varsinkin Jerusalemissa ja miehitetyn Länsirannan C-alueella¹.

Negev tänään

Tänä päivänä lähes 90 000 Israelin kansalaisiksi luokiteltua palestiinalaisasukasta elää seitsemässä pikkukaupungissa 'Siyag'-reservaatin alueella kaukana viljelysmaistaan ja perinnetaloudestaan. Olot reservaatissa ovat surkeat. Sosiaaliturva on minimaalista ja työttömyys korkealla. Alueesta onkin muodostumassa helppo halpatyövoiman kohde. Jo pa SodaStream harkitsee uuden tehtaan perustamista Rahatnimiseen pikkukaupunkiin reservaatialueelle välttääkseen siirtokuntatuotteisiin kohdistuvat boikotit.

'Siyag'-alueen ulkopuolelle on vähitellen muodostunut 45 ns. tunnustamatonta kylää. Tunnustamaton kylä Israelissa tarkoittaa kylää, jota ei ole liitetty valtakunnalliseen sähkö-, vesi-, tie- tai viemäriverkkoon. Asukkaat saavat minimitasen

¹ Osion rauhansopimuksessa v. 2000 Länsiranta pilkuttettiin A-, B-, ja C-alueisiin, joista vain A-alueilla on autonomia. B-alueita hallitsee sotilaallisesti Israel, muu yhteiskunnallinen toiminta on palestiinalaisten käsissä. C-alue, 60 % pinta-alasta, on täysin Israelin hallinnassa.

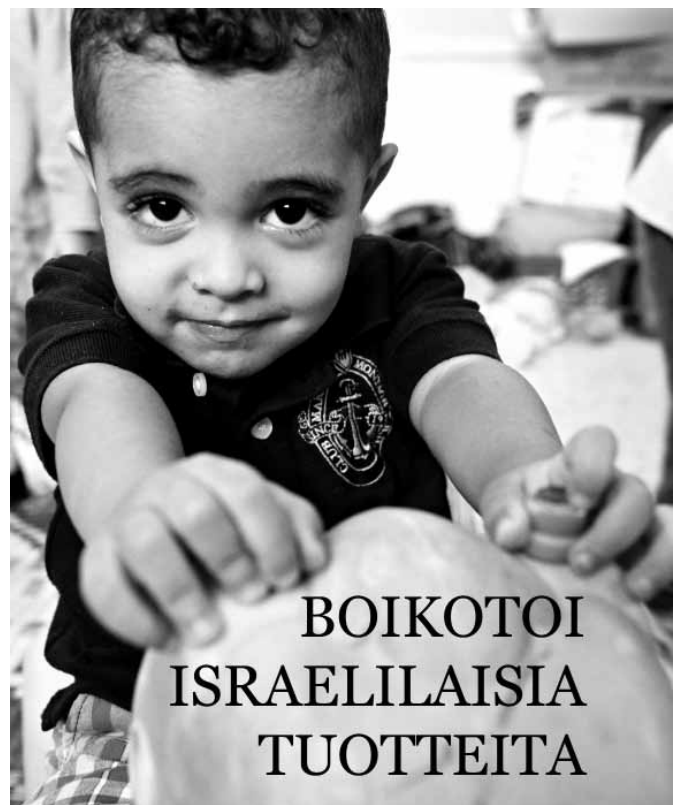
kunnallisia terveyst-, sosiaali- ja koulutuspalveluja. Näitä kyliä ei ole virallisesti olemassa. Israelin valtio harkitsee kymmenen kylän tunnustamista, mutta loput 35 pysyvät tunnustamattomina.

Negevissä on tällä hetkellä myös yli 100 juutalaissiirtokuntaa asukasluvultaan n. 300 henkeä/siirtokunta ja muutamia yksittäisiä farmeja (mm. Sharonin farmi, mihin hänet haudattiin). Nämä siirtokunnat Israelin valtio on tietysti tunnustanut ja ne saavat kaikki mahdolliset palvelut.

Prawerin suunnitelman hyllytys

Kansainvälinen yhteisö, mm. YK:n rasismien vastainen komitea, EU:n parlamentti (äänestys v. 2012) ja laajat mielenosoitukset Negevissä, Israelissa, Länsirannalla ja Gazassa sekä kansainväliset mielenilmaukset ympäri maailmaa pakkivat loppujen lopuksi Israelin hyllyttämään toistaiseksi koko suunnitelman. Tämän hetken kysymys kuitenkin on: mikä on seuraava toimenpide? Suostuuko Israel tunnustamaan nämä kylät ja kunnioittamaan niiden asukkaiden ihmisarvoa vai jatketaanko myöhemmässä vaiheessa suunnitelman toteuttamista väkisin?

Kamal Aranki

MARHABA „Û–·ÕÛ»«

Tervehdykset ovat tärkeä osa arabialaista kulttuuria. Tässä on muutamia esimerkkejä suomeksi käännettyinä. A tarkoittaa tervehdystä ja B vastausta siihen. Suluissa on tervehdyksen kirjaimellinen käännös.

A. اب حرم marHaba = hei, päivää, terve, tervehdys.

B. اب حرم، نيتب حرم marHabteen, maraaHib, ahlan wa-sahlan = hei, hei (kaksi tervehdystä, tervehdyksiä, tervetuloa).

B. اب حرم marHaba = hei, päivää, terve, tervehdys. Tässä tapauksessa suhde on virallinen, etäinen.

A. ارکش shukran = kiitos.

B. افوان لا شكر ال، اوفع afwan/la shukur 'ala waajib = eipä kestä (ei tarvita kiitoksia, se on velvollisuuteni).

A. اهلا وسهلا 'ahlan wa-sahlan = tervetuloa. (tulit/tulitte perheeseen ja astuit/astuitte tasaiselle maalle).

B. اهلا وسهلا فيك/فيكم/فيكم اهلا fiik/fiiki/fiiku(m) = olet tervetullut, olette tervetulleita. (tulit/tulitte perheeseen ja astuit/astuitte tasaiselle maalle myös).

*Haseeb Shehadeh
seemiläisten kielten dosentti
Helsingin yliopisto*

Rakastettu maa

Sydämessä tuntuu hyvältä tietää, että historian saatossa kovia kokeneella, arvokkaalla juutalaisella kulttuurilla on oma paikkansa kukoistaa ja kehittyä. On hienoa, että se paikka on juuri juutalaisille tärkeimmässä ja pyhimässä kohdassa yhteisen planeettamme pinnalla. Israelin valtio vain ei syntynyt autioon erämaahan, vaan Britannian hallinnastaan vapauttamaan Lähi-idän kolkkaan, jossa asui vuosisataisin perintein omaa kulttuuriaan vaalivaa arabiväestöä. YK:n päätöslauselman mukaan piti perustaa kaksi valtiota, joiden erillään olevat alueet limittyisivät tilkkutäkkimäisesti toisiinsa. Tällaisten naapurusten yhteiselo edellyttäisi sopuisaa käytännön asioiden yhteen sovittelua kummankin tarpeet huomioon ottaen. Valitettavasti sellaista ei edes yritetty vuonna 1948, vaan molemmat osapuolet tarttuivat aseisiin. Sotaisa pattitilanne on jatkunut 65 vuotta länsimaiden hiljaisella siunauksella pakottaen satojatuhausia palestiinalaisia elämään sukupolvesta toiseen naapurimaissa pakolaisleireillä. Israelin laitton Länsirannan miehitys ja asuttaminen kurjistaa jatkuvasti elinoloja palestiinalaisille laillisesti kuuluvilla alueilla. Nyt tälle järkevien ihmisten rationaalista ja empatiaan kykenevää mieltä kalvavalle syöväle on pantava piste. Euroopan unionin ovea kolkuttelevilta kumppanivaltioilta on edellytettävä ihmisoikeuksien ja YK:n päätösten kunni-

oittamista.

Toisen maailmansodan jälkeen Suomen oli asutettava pienentyneelle alueelleen 430 000 siirtolaista Neuvostoliitolle jääneiltä seuduilta. Jälkeenpäin asutusministeri Veikko Vennamon johtamaa operaatiota on ihailtu erittäin onnistuneena työnä, jonka ansiosta ei syntynyt maan sisäisiä konflikteja, vaan tulokkaat – joita ei suinkaan otettu joka paikassa avosylin vastaan – solahtivat yhteisen kansakunnan sekaan kutakuinkin kivuttomasti. Palestiinan koko alueen jokaisen juutalaisen, muslimin, kristityn ja muun asukkaan oikeus on elää turvallisessa kotipaikassa, saada hankkia elantonsa inhimillisissä oloissa ja rakastaa lähimpiään vailla pelkoa ihmisarvonsa loukkaamisesta. Tavanomainen ihmiselo voi toteutua niin yhdessä, kahdessa kuin liittovaltiossakin. Tämän päämäärän saavuttamiseen tarvitaan sekä ”asutusministeri” että ”arkkipiispa Tutun totuuskomissio” auttamaan israelilaisia ja palestiinalaisia pohtimaan avoimesti ja maltillisesti: ”Miten me kaikki voimme parhaiten asettua rakkaalle, pyhälle maailmalle sitä kukin osaltamme rakentamaan, eläen rauhassa toisiamme kunnioittaen?”

*Marjatta Laiho
Arabikansojen ystävyyssseura AKYSin sihteeri*

Länsirannalla juostaan vapauden puolesta

Betlehemiläinen **Lina Abughayada**, 21, odottaa maratonia kotikaupungissaan.

– *”Juuri nyt opinnot vievät lähes kaiken aikani, mutta harjoittelen niin paljon kuin ehdin”,* lääkäriksi opiskeleva Abughayada sanoo.

Lina osallistui viime keväänä Palestiinan ensimmäiselle viralliselle maratonille Länsirannalla Betlehemissä.

– *”Viime vuonna osallistuin juoksuun, koska koin sen velvollisuudekseni. Olihan kyse ensimmäisestä maratonista maassani. Juoksin yhdessä siskoni kanssa kymmenen kilometriä. Kokemus oli upea ja innostuin juoksemisesta. Asetin tavoitteet korkealle, ajattelin, että lähdän tavoittelemaan paikkaa kolmen parhaan joukossa. En ole kuitenkaan voinut juosta läheskään niin paljon kuin olisin halunnut. Toivon kuitenkin, että pystyn ainakin peittoamaan oman viime vuoden aikani”,* hän sanoo hymyillen.

Lina opiskelee lääketiedettä Al-Quds yliopistossa Jerusalemin lähistöllä. Hänen on kuljettava päivittäin Länsirantaa erottavan muurin ja Israelin armeijan tarkastuspisteiden läpi.

Jerusalemissa opiskelevat ja siellä työskentelevät länsirantalaiset voivat saada rajoitetun luvan käydä kaupungissa. Päivittäinen jonottaminen tarkastuspisteillä on monen länsirantalaisen arkipäivää. Heille vapaa liikkuvuus ei ole itsessään selvyys. Länsirantaa erottavan muurin lisäksi palestiinalaisten vapaata liikkumista estävät tarkastuspisteet sekä siirtokunnat ja niiden tiestö. Gazan saarto estää liikkumisen Gazaan ja pois alueelta. Liikkumisrajoituksilla on laajoja taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia, ja ne muodostavat arkielämälle suuren haasteen. Niillä on lisäksi vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Länsirannalla juostavalla Palestiinan maratonilla halutaan muistuttaa, että liikkumisen vapaus on ihmisoikeus. Tapahtuman pani alulle tanskalainen Right to movement -järjestö yhteistyössä paikallisten kanssa. Osallistumisen mahdollisuus on haluttu varmistaa mahdollisimman monelle. Täyden maratonin lisäksi on mahdollista osallistua puolimaratonille sekä kymmenen tai viiden kilometrin matkalle.

Viime vuonna juoksijoiden joukossa olikin kaikenikäisiä naisia, miehiä ja lapsia. Maratonin noin viidestäsadasta osallistujasta puolet oli ulkomailta saapuneita juoksijoita. Tapahtuman keskuspaikalla Jeesuksen syntymäkirkon aukiolla parveili osallistujien lisäksi runsaasti vapaaehtoisia sekä kannustamaan saapuneita paikallisia. Tapahtuman myötä moni paikallinen innostui liikkumaan. Maratonin innoittamana perustettiin treniryhmiä Betlehemin lisäksi Itä-Jerusalemiin ja Ramallahiin. Right to movement -juoksuryhmiä toimii myös Kööpenhaminassa ja Helsingissä.

Helsingin juoksuryhmä on osa Suomen Lähetyssseuran kampanjaa, jonka tavoite on nostaa esiin liikkumisvapautta ihmisoikeutena sekä lisätä tietoisuutta palestiinalaisten tilanteesta.

– *”Kampanja viestittää palestiinalaisten kohtalosta pitkittyneessä konfliktissa. Kun oikeus vapaaseen liikkumiseen ei toteu-*

Lina
Abughayada

du, myös monet muut oikeudet ovat vaarassa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa oikeudenmukaisen rauhan prosessia”, sanoo kampanjaa vetävä Lähetyssseuran rauhan ja sovinnon erityisasiantuntija **Karita Laisi**.

Lähetyssseuran kampanjalla on kannustettu suomalaisia osallistumaan Palestiinan maratonille. Maratonilla on suuri merkitys palestiinalaisten itsetunnolle. Moni paikallinen liikkui siitä, että osallistujia saapui kaukaa.

– *”Vaikka pidän kilpailemisesta, tärkeintä maratonissamme ei ole suorittaminen. Minulle merkitsee eniten nähdä kaikki ne ihmiset, jotka tulevat ympäri maailmaa tukemaan Palestiinaa. Viimeksi tutustuin ihmisiin ja sain uusia ystäviä. Odotan innolla, että tapaan heitä taas,”* iloitsee Lina.

Palestiinan maraton on loistava esimerkki urheilun yhdistävästä voimasta. Betlehemissä Lina ja muut palestiinalaiset saavat jakaa liikkumisen riemun ja sen rajoittamisen tuoman varjon ympäri maailmaa Länsirannalle saapuneiden juoksijoiden kanssa.

Maria Palmusaari
kirjoittaja työskentelee Suomen Lähetyssseurassa tiedottajana

AKYSin jäsenistä moni on vuodesta 2009 asti osallistunut Beirutissa syksyisin pidettävään maratoniin. Beirutin maraton on luonteeltaan libanonilaisten kansanjuhla ja kuntotempaus, johon suomalaiset osallistujat rahoittavat palestiinalaislapsia mukaan. Libanonin maratonilla korostetaan yhteisyyttä, Länsirannalla liikkumisvapautta.

Amal Helsingin palestiinalaisten naisten vieraana

Amal tuli Betlehemistä Suomen talveen

Tammikuussa AKYS sai mieluisan vieraan, **Amal Hadwehin**¹, joka on vuoden ajan johtanut Betlehemissä AKYSin tukemasta työtä diabeteksen omahoidon kohentamiseksi ja terveysvalistuksen lisäämiseksi. Amalin organisaatiokyky ja vahvat verkostot ovat johtaneet moniin uusiin aloitteisiin. Betlehemin diabetesjärjestö, DFS, sai tilaisuuden pitää yli koko Länsirannan kuuluvia radio-ohjelmia diabeteksen hoidosta ja taudin välttämiseksi. Amalin johdolla järjestettiin onnistunut kesäleiri diabeetikkolapsille ja –nuorille ja lisäksi pidettiin viihtyisiä avoimien ovien päiviä lapsiperheille, tehtiin terveystarkastuksia pitkin Betlehemin ympäristöä sekä ohjattiin diabeetikoita lääkärin vastaanotolle. Tietoa terveellisistä elintavoista levitettiin koko vuoden uupumatta niin kouluissa kuin eri tapahtumissa.

Amal saapui Suomeen juuri kun lyhyt talvemme oli kaudenimmillaan. Amal ei ollut koskaan osannut ajatella, että lumi voi olla muutakin kuin märkää räntää, jota Betleheemiinkin sataa toisinaan. Suunnitelmista huolimatta ei hiihtämään kuitenkaan ehditty, sillä Amalilla riitti kiireitä. Viikon aikana piti tutustua valtakunnalliseen Diabeteskeskukseen Tampereella, tavata tukijoita Tampereella ja Helsingissä, vierailla ulkoministeriössä, suunnitella diabetestukihankkeen jatkoa sekä puhua Betlehemin ahdingosta miehityksen alla.

¹ Filosofian tohtori Amal Hadweh työskenteli 25 vuotta YK:n tehtävissä Betlehemin pakolaisleireissä, mm. terveydenhoitoalan ja tasa-arvoasian kysymysten johtajana ja koordinoijana. Tultuaan valituksi Betlehemin sisarkaupungin Beit Jalan kaupunginhallitukseen naisten puolueen ehdokkaana, hän joutui eroamaan YK:n virasta. Niinpä Amal oli vapaa ottamaan vastuun diabeteshankkeesta. Amalilla on tautiin tuntumaa, sillä hänen suvussaan on monta diabeetikkoa.

Israelin miehitys painaa ihmisiä monin tavoin

Palestiinalaisista puhuttaessa pakolaiskysymys on aina keskeinen. Amal muistuttaa, että kyse ei ole vain muihin maihin paenneista. Enemmistö Gazan asukkaista on saapunut nykyisijoihinsa karkotettuna Israelin alueella sijainneista kodeistaan. Myös Länsirannalla 40 % väestöstä on pakolaisia. Betlehemissä on kolme pakolaisleiriä. Lisäksi Betlehemin alueelle on tuppautunut 17 israelilaisten siirtokuntaa. Israelin rakentama apartheid-muuri mutkittelee maastossa suojaten siirtokuntia ja tehden palestiinalaisten liikkumismahdollisuudet olemattomiksi.

Palestiinalaisten elintaso kurjistuu miehityksen seurauksena monin tavoin. Amal luettelee seuraavia ongelmia:

1. Turismin romahtaminen. Turistit saapuvat suurilla turistibusseillaan pikaisesti Betleheemiin pistäytymään Jeesuksen synnyinpaikalle rakennettuun kirkkoon, mutta eivät uskalla edes jäädä syömään, sillä oppaat ovat väittäneet sen olevan vaarallista.

2. Israelin rakentama muuri on suurelta osin tuhonnut palestiinalaisten viljelymahdollisuudet. Amalin omankin perheen kasvitartat ja oliivipuut ovat jääneet muurin toiselle puolelle, eikä perheellä enää ole asiaa viljelyksilleen.

3. Aiemmin palestiinalaiset kävivät Israelin puolella töissä. Nyt se ei muurin takia enää juuri onnistu. Muuri estää myös palestiinalaisten tuotteiden viennin ulkomaille ja vientitulojen kartuttamisen.

4. Suurin ongelma on kuitenkin käyttöveden puute. Israelin siirtokunnat pumpaavat Länsirannan pohjavesivaroja omaan käyttöön ja kuluttavat sitä palestiinalaisiin verrattuna moninkertaisesti. Heillä vettä riittää uima-altaisiin ja nurmikon kasteluun. Palestiinalaiset maksavat niukasta vedestä ja sähköstään tuplahinnan israelilaisiin verrattuna.

Miehitys lisää sairauden riskiä

Kun ihmiset joutuvat kestämaan kaikki edelle luetellut vaikeudet, ei ole ihme, jos heidän elämänhalunsa hiipuu. Palestiinassa joka kymmenes sairastaa diabetesta ja sairaus lisääntyy nopeasti, mutta diabeetikkojen hoitomahdollisuudet ja hoitotieto ovat heikot eikä köyhillä ihmisillä ole taudin hoitoon varaa. Palestiinan diabeetikot invalidisoituvat ja kuolevat nuorena. Tutkimusten mukaan kohonnut stressi lisää merkittävästi diabetesriskiä. Tätä kärjistää se, että rahan puutteessa ruokavalio kutistuu monilla valkoisesta jauhosta tehdyn pitaleivän syömiseen. Miehityksellä on oma roolinsa tässä kehityksessä. Miehitys tappaa muillakin tavoin kuin aseina.

Amalin mielestä oli suuri asia, että Betlehemin diabeetikot perustivat kymmenen vuotta sitten oman diabetesyhdistyksen, sillä sitä ennen mikään tahon Betlehemissä ei ollut erikoistunut diabeteksen hoitoon ja ehkäisyyn. Altiust sairastua diabetekseen on pitkälti perinnöllinen, mutta aikuisiällä puhkeavaa 2-tyypin diabetesta on mahdollista torjua elintapamuutoksilla: tulee syödä terveellisesti, liikkuu ja pysyä hoikkana. Betlehemissä puitteet hoitotiedon jakamiseen ovat Suomeen verrattuna vaatimattomat, mutta suunta on oikea. Tarvitaan kuitenkin vielä AKYSin tuen kaltaista ulkopuolista avustusta, että toiminta voidaan pitää käynnissä.

Toiveena rauha ja oma valtio

Amal näkee Israelin toimissa paljon suoraa kiusaamista. Esi-merkkinä olkoon muslimille tärkeä Al Aqsan moskeija Jerusalemissa. Israel etsii al Aqsan alta omaa muinaista tempeliään. Kaivutöiden verukkeella Israel estää palestiinalaisten pääsyn alueelle.

Uusin pelko liittyy Israelin ja Palestiinan meneillään oleviin nk. ”rauhanneuvotteluihin”: Israel ei aio luopua Länsirannalla sijaitsevista laittomista siirtokunnistaan. Vastineek-

si Israel antaisi palestiinalaisvaltiolle Pohjois-Israelin alueita. Siellä asuu suurin osa niistä syntyperäisistä palestiinalaisista, joita Israel ei saanut ajetuksi maasta vuonna 1948. Tämä USA:n jo hyväksymä suunnitelma edistäisi Israelin muuttamista puhtaaksi juutalaisvaltioksi ja varmistaisi Länsirannan pirstoutumista elinkelvottomiksi bantustaneiksi. Tämän lisäksi Israel haluaa myös pitää hallinnassaan Jordanoen laakson turvallisuusverukkeen nojalla.

Ongelmana on myös arabimaailman hajaannus. Amal pelkää islamistien suurta halua määrittää kaikkien kansalaisten elinehtoja. Toisaalta hän sanoo, että muslimien valta Egyptissä oli gazalaisten kannalta hyvää aikaa, sillä silloin Egypti avasi kulkuväylän Gazaan. Nyt se on taas suljettu ja Egypti on samoin sulkenut myös kaikki tunnelit, joita myöten välttämättömiä elintarvikkeita, lääkkeitä ja polttoaineita on välillä saatu Gazaan.

Amal löytää toivoa tilanteen kohenemisesta siitä, että ihmiset maailmalla ovat alkaneet tiedostaa palestiinalaiskysymyksen luonnetta ja tukea on alkanut tulla. Boikotti laittomia siirtokuntia kohtaan on jo tuottamassa tuloksia, erityisesti Euroopassa, jossa on syntynyt liike välien katkomiseksi niihin israelilaisiin pankkeihin ja yrityksiin, jotka myötävaikuttavat siirtokuntien rakentamiseen.

Amal itse osallistuu yhdysvaltalaisen naisjohtajien vetämään verkostoon: ”Institut of inclusive security”, joka mm. vaatii naisia mukaan rauhanneuvotteluihin. *”Naisilla on asioiden eri näkökulma”*, sanoo Amal. *”Kun miehet puhuvat siitä, montako litraa vettä palestiinalaiset saavat, naiset tietävät, miten vaikeaa on, kun vesi ei riitä tiskiinkin ja pyykin pesuun.”*

Naisena ja äitinä Amal riensi vielä loppuvuodesta kiireellä ostamaan alennusmyynnistä talvitakit pojalleen ja kaikille kolmelle tyttärelleen. Niitä perhe oli toivonut, kun arvasi, että Suomestahan niitä saa. Paluumatkalle Amal lähti matkalaukku niin pullollaan kuin ikinä voi olla.

haastattelu Ilona Junka

*Amal
Hadweh*

AKYSin hankkeelle valistaa diabeetikoita saadaan ulko-ministeriön tukea, johon tarvitaan 15 prosentin omahoitosuus. Näin jokainen kerätty tukieuro kuusinker-taistaa mahdollisuuden avustaa diabetestyötä Betlehe-min seudulla. Keräykseen kaivataan säännöllisiä 10–30 € kuukausitukijoita, mutta myös kertaluonteiset avus-tukset ovat tervetulleita. Jotkut ovat pyytäneet syntymä-päivä- tms. onnittelut AKYSin tukitilille. Mikäli rahaa kertyy enemmän kuin tukihankkeen omahoitososuu-teen vaaditaan, jaetaan keräysrahaa stipendinä diabe-teksestä kärsiville opiskelijoille. Stipendin saajista AKYS ja Betlehemin diabetesyhdistys DFS sopivat kunkin vuoden lopulla erikseen.

Jos asia tuntuu sinusta tärkeälle, tule mukaan autta-maan. Diabetesavustustili: Danske Bank: FI95 8000 1300 9905 05, viite 3007. Jos haluat, että tuki koh-distuu nimenomaan opiskelijalle, käytä viitenumeroa 3104.

AKYSin kehitysyhteistyö Libanonissa uudelle tasolle

AKYS on jälleen saanut ulkoministeriön hyväksynnän kolmivuotiselle hankkeelleen Libanonin palestiinalaisperheiden tukemiseksi. Tällä kertaa tukihanke on kasvanut mittoihin, joita ei tavata myöntää pienille, vapaaehtoistyötä tekeville järjestöille. UM:stä todettiin kuitenkin, että Libanonin palestiinalaispakolaisia tukeva hanke on niin ammattitaitoisesti hoidettu, että vuosibudjettina 220 000 euron arvoiseksi nouseva hanke voitiin hyväksyä. UM antaa vuosina 2014–16 hankkeeseen tukea 187 000 euroa/vuosi. Rahoitus riittää palkkaamaan sosiaalityöntekijät kokopäivätoimisina, muu henkilöstö työskentelee osa-aikaisesti, 1–2 päivänä viikossa.

Merkittävä hanke on rakennettu kummien tuen perustalle, sillä omarahoitusosuuden on kaikissa UM:n kehitysyhteistyöhankkeissa kohottava vähintään 15 prosenttiin. Kummimaksukertymä ja vapaaehtoistyön arvo muodostavat hankkeen omarahoitusosuuden (33 000 €). Sosiaalityöntekijät välittävät kummien avustukset perheisiin kummisopimuksen mukaisesti.

AKYSin hanke ”Perheneuvolapalveluiden kehittäminen Libanonin pohjoisissa pakolaisleireissä” tukee Beddawin ja Nahr el-Baredin pakolaisleireissä toimivia neuvoloita. Kummassakin neuvolassa työskentelee sosiaalityöntekijöiden lisäksi psykiatri, tutkimuksia tekevä psykologi ja terapeutti-psykologi. Lisäksi tiimiin kuuluu puheterapeutti ja psymotorinen terapeutti tai erityisopettaja. Hankkeessa turvataan neuvoloiden palvelut noin 300–400 uudelle potilaalle vuosittain. Hoidon jo aikaisemmin aloittaneiden noin 600–800 lapsen kanssa jatketaan hoitoa ja kuntoutusta. Sosiaalityöntekijät ovat linkkejä perheisiin ja alueen muihin lasten

Psykiatri Abbas Alameddin tuntee hyvin perheiden tarpeet ja alueelliset palvelut. Hän vetää viikoittain moniammatillisen työryhmän tiimikokouksen neuvolassa. Kuva Sirkku Kivistö

palvelupisteisiin. Kumpaankin neuvolaan on uuden hankkeen myötä mahdollista palkata toinen sosiaalityöntekijä.

Nahr el-Baredin perheneuvolan tiimiä johtaa psykiatri **Abbas Alameddin**. ”*Vanhemmat lähtevät helpoimmin hakemaan apua, jos lapsella on puheenkehityksen häiriöitä tai yökastelua. Muut oireet ovat vieraampia*”, kertoi tohtori Alameddin. ”Perheneuvoloiden työ tähtää erityisesti siihen, että lapset pystyisivät käymään koulua”, painotti psykiatri **Rita Hosri**, Beddawin perheneuvolan tiiminvetäjä. Ongelmien voittamiseksi tiimin jäsenet kiinnittävät huomiota yhteistyöhön vanhempien ja alueen muiden toimijoiden kanssa.

Kummassakin neuvolassa palvelee myös Syyriasta paenneiden perheiden lapsia, sekä palestiinalaisia että syyrialaisia. Työ on haastavaa, koska Syyrian tilanne heijastuu Tripolin seudulla turvallisuustilanteen epävakautena. ”*Joku soittaa minulle aamulla, voinko sinä päivänä tulla töihin*”, kertoi Beirutissa asuva psykologi **Wissam Kheir**. Vastaanottoja joutuu peruuttamaan, jos Tripolin läpi ei voi kulkea.

Alueella ihmiset elävät edelleen poikkeusoloissa, kun Libanonin armeija hävitti vuonna 2007 Nahr el-Baredin yli 30 000:n asukkaan leirin maan tasalle taistelussa Fatah el-Islam -järjestön kukistamiseksi. Vasta neljannes Nahr el-Baredista on jälleenrakennettu. Neuvoloiden henkilöstö ansaitsisi urheus- ja sitkeysmitalit siitä, että vaikeuksista huolimatta toimintaa jatketaan.

Sirkku Kivistö

Libanonin hankkeen koordinaattori

AKYSin läsnäoloa Nahr el-Baredin perheneuvolassa: Ritva Oksasen taidolla tekemät nallet ovat ”apureina” puheterapiassa. kuva Sirkku Kivistö

Vanhana pakolaisleirissä – AKYS aloittanut tukitoiminnan

Jos pääsee osallistumaan johonkin palestiinalaiseen merkkipäiväjuhlaan UNESCO-talossa Beirutissa, pakolaisleirien lasten musiikki- ja tanssiesitykset ihastuttavat. Yhtäkkiä ilmapiiri sähköistyy: ”the oldies come”, vanhat tulevat, kuuluu kuiske. Kansallispukuisten tanssijoiden tullessa 75-vuotiaan **Kamalin** johdolla näyttämölle kansallistanssi dabken tahdissa suosionosoitukset ovat lämpimät.

Libanonin eteläisimmässä pakolaisleirissä, Bourj el-Shemalissa Beit Atfal Assumoud (BAS) -järjestön toimintakeskus kuuluu myös alueen vanhuksille.

Monilla leirin vanhuksilla elämäntilanne on heikentynyt vuosien mittaan. Vanhuksetkin kuuluvat BAS:in ”Family happiness” (perheen onni) -sosiaalityön piiriin. Sosiaalityöntekijöiden mukaan vanhuksen sairastuminen merkitsee yleensä hyvin vaikeaa tilannetta. Toimeentulo perustuu hyväntekeväisyysanteihin. YK:n palestiinalaisista huolehtivan, alituksessa rahapulassa olevan UNRWAn tavara-apua vanhukset saavat joka kolmas kuukausi. Useilla on huollettavanaan vammaisia ikääntyviä lapsia. Naimattomat naiset ovat huolehtineet sisaruksistaan ja jääneet itse vaille oman perheen turvaa. Lievittääkseen näitä tilanteita sosiaalityöntekijät sopivat avuntarpeessa olevien vanhusten kanssa kummituen järjestämisestä.

AKYS aloitti vanhuskummitoiminnan Palestiinan kansan solidaarisuuspäivänä 29.11.2013. Kummitoiminnan piirissä on helmikuussa 2014 kuusi vanhusta, kolme naista ja kolme miestä. Iältään he ovat 69–91-vuotiaita. Heillä on takanaan raskaita menetyksiä Israelin hyökkäyksissä Libanoniin. Muuan mies on menettänyt 37 perheenjäsentä vuonna 1986. Erään naisen vanhemmat kuolivat Sabran ja Shatilan

verilöylyssä ja hän itse sokeutui silmävamman takia. Ensimmäiset kummivanhukset ovat kaikki Bourj el-Shemali -leiristä, mutta jatkossa hakemuksia voi tulla muistakin leireistä.

Vanhuskummitoiminnasta kiinnostuneet saavat vanhusten hakemuksen ja allekirjoittavat sopimuksen AKYSin kanssa. Kummituki on 20 euroa/kk ja se voidaan maksaa tilille kuukausittain tai isompina erinä harvemmin. AKYS lähettää rahat Libanoniin neljä kertaa vuodessa. BAS-järjestön sosiaalityöntekijät luovuttavat tuen lyhentämättömänä vanhukseen. AKYS raportoi kummitoiminnasta renkaassa mukana oleville. Suomalaiset kummit voivat myös pitää itse yhteyttä kummivanhukseen AKYSin ohjeiden mukaan.

Vanhana pakolaisleirissä -toimintaa kehitettäessä AKYSiä yllätti se, että suurillakaan vanhustyön järjestöillä ei ole ohjelmassaan kansainvälistä solidaarisuustyötä muiden maiden hätää kärsivien vanhusten hyväksi. AKYS haluaa herättää keskustelua omien vanhustemme hyvästä huolenpidosta, mutta avaa mahdollisuuden tukea myös palestiinalaisvanhuksia.

Sirkku Kivistö

Kummitoiminnan vastuhenkilö

Ota yhteyttä: sirkku.kivisto@gmail.com, kummivanhustili: FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011

SIRKKU KIVISTÖ

Kummivanhus Haj Ali, 91 v., kertoo kiinnostavasti tarinoita Palestiinasta. Hän tanssii Bourj el-Shemalin pakolaisleirin dabke-ryhmässä.

KIRSTI PALONEN

”Minä annan heille heidän ihmisoikeutensa.”

Farah Bhar Palestiinan presidentiksi

Tuleva Palestiinan presidentti saattaa kasvaa tehtävänsä Shatilan pakolaishuoneistossa Beirutissa. **Farah Bhar** on vasta 15-vuotias ja 9-luokkalainen koulutytö, mutta ohjelma presidentin vaalia varten on jo mielessä hahmottumassa. Hän on jo ilmoittanut aikomuksistaan libanonilaisen tv-kanavan haastattelussa.

Presidenttinä Farah haluaa toteuttaa kansansa unelmat. Hän haluaa toimia sen eteen, että kansalaiset tuntevat olonsa turvallisiksi omassa maassaan. Presidenttikandidaatin julistus saa lähes raamatullisia sävyjä: *”Haluan vakuuttaa, ettei heidän tarvitse olla mitään vailla, koska minä hankin heille kaiken, mitä he tarvitsevat, myös kaikki heidän ihmisoikeutensa.”*

Ihmisoikeuksien takaaminen onkin erityisen lähellä Shatilan huoneistossa kasvavan kandidaatin sydäntä, koska täällä hän on tullut monella tapaa tietoiseksi siitä, että palestiinalaisilta puuttuu Libanonissa kansalaisoikeudet, mikä puolestaan heikentää myös ihmisoikeuksien toteutumista.

Lästä johtuen presidenttiehdokas painottaa erityisesti lasten oikeuksia: *”Meidän lapsemme haluavat oikeuden lapsuuteensa.”* Presidenttinä hän lupaa teettää lapsille turvallisia leikkipaikkoja. Omasta kokemuksestaan hän tietää, että Shatilan pakolaishuoneistossa on hyvin vähän tilaa ja lapset saatavat siksi leikkiä paikoissa, joissa he voivat loukata itsensä tai pahimmassa tapauksessa menettää henkensä. Palestiinassa pitää olla paremmin.

Lopuksi Farah haluaa vielä sanoa: *”Jos hukkaat sormuksen, voit ostaa uuden, mutta jos menetät isänmaasi, et voi ostaa toista.”*

Yhdessä **Sirkku Kivistön** kanssa sain tilaisuuden seurata presidenttiehdokkaan toimintaa Beit Atfal Assumoud -järjestön (BAS) Shatilan huoneistossa helmikuun alussa. Voimme vakuuttaa, että Farahilla on jo nyt hyviä edellytyksiä toimia presidenttinä. Suureksi eduksi on tietenkin, että hän tuntee vaikeimmissa oloissa elävien palestiinalaisten tilanteen ruohonjuuritasolta. Hänen oma perheensä joutui lähtemään Safourin kylästä pakolaisiksi Libanoniin 65 vuotta sitten.

Kandidaatilla on erinomaiset sosiaaliset taidot. Hän puhuu hyvää englantia ja osaa toimia tulkkina. Tosin vähän epäilimme, että tulkkina hän pani välillä sekaan omiaan. Mutta jospa se on yleinen presidenttien tapa. Joka tapauksessa Farah oli koko ajan valmiina auttamaan pienempiään ja tekemään keskuksen henkilökunnan antamia pieniä tehtäviä.

Jos Sirkku Kivistöllä ja minulla olisi äänioikeus, äänestäisimme varmasti tulevaisuudessa Farah Bharia Palestiinan presidentiksi. BAS:in toiminnanjohtaja **Kassem Aina** tuntee Farahin ja on valmis liittymään hänen kannattajiensa joukkoon. Toistaiseksi presidenttiehdokas ei pääse edes vierailijana menetettyyn kotimaahansa, mutta toivo paremmasta tulevaisuudesta elää.

Kirsti Palonen

*Farah Bharn. kuva
Kirsti Palonen*

Shatilan keskuksen johtaja Jamile Shehadehin 60-vuotissyntymäpäiväjuhlien valmistelu BAS:in toimistossa. Laura toinen oikealta. Kuva Sirkku Kivistö.

Kun jossain jysähtää...

Istun sosiaalityön harjoittelupaikkani Beit Atfal Assumoud-järjestön päätoimistossa lähellä Shatilan palestiinalaispakolaisleiriä Beirutissa ja keskustelen johtavan sosiaalityöntekijän kanssa perheiden ahdingosta naapurileirissä, kun toimiston sihtööri astuu sisään huoneeseen ja kertoo, että Etelä-Beirutissa on jälleen räjähtänyt autopommi lähellä Burj Al Barajnehin pakolaisleiriä. Istun hiljaa ja mietin, että tämä on jo neljäs pommi-isku Beirutissa kahden kuukauden harjoitteluni aikana. Ympärilläni kuuluu puheensorina ja kaikki haluavat saada lisää tietoa siitä, missä tarkalleen isku tapahtui, kuinka monta ihmistä kuoli ja loukkaantui sekä ovatko heidän läheisensä kunnossa. Keskustelemme toimiston väen kanssa, kuinka turvatonta ja arvaamatonta Libanonissa on tällä hetkellä – maa on syöksymässä väkivaltaisuuksien ja terrorin kierteeseen, jonka uhreina ovat useimmiten viattomat siviilit. Puhelinsoittojen ja alkukohinan jälkeen kaikki palaavat työnsä pariin ja jokapäiväinen elämä jatkuu.

Libanonin poliittinen epävakaus ja turvattomuus varjostavat palestiinalaisleirien ihmisten arkipäivää. Yhä uudelleen kuulen heidän toistavan: *"Meidän tulevaisuus on synkkä ja toivoton."* Syyrian sota on vetämässä Libanonin mukaan alueelliseen kriisiin. Maan uskonnollis-poliittisten ryhmitymien välinen jännite on kiristynyt, koska Libanonin shiia-muslimipuolue Hezbollah on sotilaallisesti tukenut Syyrian presidentti **Bashar al-Assadin** hallitusta taistelussa pääosin sunnimuslimista koostuvaa oppositiota vastaan. Hezbollahin kannatusalueet Etelä-Beirutissa, joiden läheisyydessä myös palestiinalaisten leirit sijaitsevat, ovat erityisen uhan alla. Kukaan ei kuitenkaan osaa tarkalleen ennustaa tai arvioida missä ja milloin seuraavan kerran räjähtää.

Selviänpö seuraavasta räjähdyksestä?

Pommi-iskujen jälkeisinä päivinä koko kaupungin ilmapii-

ri tuntuu varovaiselta, kaduilla on rauhallista ja kahvipöytäkeskusteluiden aiheet liittyvät pommien uhreihin ja politiikkaan. Moni ajattelee ääneen: *"Kun lähdän tänään kotoa, palaanko takaisin? Selvisin tämpäpäiväisestä räjähdyksestä, mutta selviänpö seuraavasta?"* Kaikkien on kuitenkin palattava takaisin arkeen ja työntekoon. Juuri kun ihmiset rauhoittuvat, rentoutuvat ja unohtavat hieman, jossain räjähtää taas. On mielestäni ällistyttävää, kuinka turvattomuus normalisoituu, se on jotain odotettavaa ja elämän kulkuun kuuluvaa. Beirutin lukuissa ravintoloissa kaljanhuurteiset ihmiset nauraen vitsailevat: *"Aamulla räjähtää ja illalla juhliin: tervetuloa Libanoniin!"*, viitaten elämän hetkellisuuteen ja riskialttiuteen.

Libanonin poliittinen epävakaus ja huoli tulevaisuudesta on erityisen raskasta niille ihmisille, jotka jo entuudestaan ovat kaikista heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa – niille, jotka eivät kykene tyydyttämään elämän perustarpeita ja joilta on riistetty perusihmisoikeudet. Libanonin hallitus syrjii systemaattisesti palestiinalaispakolaisia laeilla, jotka rajoittavat heidän oikeuksiaan tehdä töitä, kouluttautua ja omistaa maata tai osallistua heitä koskevaan poliittiseen päätöksentekoon. Heillä ei myöskään ole oikeutta sosiaaliturvaan tai julkiseen terveydenhuoltoon. Palestiinalaispakolaiset kärsivät jokapäiväisestä köyhyyden ja syrjinnän väkivallasta. Tätä arjen epävarmuutta varjostaa nyt myös fyysinen väkivalta ja läheisten menetyksen pelko. Libanonin palestiinalaiset jakavat sodan ja tuhon kollektiiviset muistot Libanonin sisällissodan ajalta, mutta tämän hetkinen siviileihin kohdistuva terrori ja sen ennalta-arvaamattomuus muodostaa jokapäiväisen syrjinnän lisäksi väkivallan kokonaisuuden, joka on jotakin uutta.

Beirutissa pelätään terrori-iskujen lisääntyvän, elleivät Syyrian rauhanneuvottelut etene.

Laura Moilanen

Kuva Leena Sarasteen valokuvakirjasta Rakkaani Palestiina vuodelta 1983. Kirja kuvaa tuhoa, josta Sharon oli vastuussa.

Beirutin teurastaja

Israelin entinen pääministeri Ariel Sharon kuoli 11.1.2014 (*1928) oltuaan kahdeksan vuotta koomassa. Sharonia ei koskaan tuotu oikeuteen, vaikka hän rikkoi kansainvälisiä lakeja ja teki Palestiinan kansaa kohtaan rikoksia, joista hän on vastuussa.

Sotilaallisen ja poliittisen uransa alusta lähtien Sharon ei ollut kiinnostunut rauhasta eikä rinnakkainelosta alkupe-
räisten palestiinalaisten kanssa. Hän totesi 1993: *”Esi-isämme eivät tulleet tänne rakentaakseen demokratiaa vaan juutalaisen valtion”*. Hän kertoi 1998: *”Israelin velvollisuus on selittää selvästi ja rohkeasti julkiselle mielipiteelle unohtuneita tosiasioita. Ensiksi ei ole mitään sionismia, siirtokuntien asuttamista tai juutalaista valtiota ilman arabien häätämistä ja heidän maidensa haltuunottoa.”*

Sharon nautti palestiinalaisten etnisestä puhdistamisesta ja häpeämättä jatkoi väkivaltaa, verenvuodatusta ja murhia, esimerkiksi:

1953: Sharon johti Israelin asevoimien yksikköä ryöstöretkellä Kibyan rajakaupungissa räjäyttäen 45 taloa ja tappaen 69 arabiasukasta.

1967: Kenraalina Sharon väkivaltaisesti vyörytti tankkipataljoonansa egyptiläisten sotilaiden yli Siinain niemimaalla.

1982: Palestiinalaisten tuntemana Beirutin teurastajana Sharon oli puolustusministerinä vastuussa Israelin tunkeutumisesta Libanoniin. Tänä verisenä ajanjaksona libanonilaiset kristityt falangistit – Sharonin tukemana ja hyväksymänä – hyökkäsivät Sabran ja Shatilan palestiinalaisten pakolaisleireihin ja verilöylyssä murhasivat tuntemattoman määrän naisia, lapsia, vanhuksia ja miehiä.

Punaisen Ristin arvion mukaan kuolleita oli vähintään tuhat joukkohaudoissa, mutta Punaisen Ristin kokonaisarvio

kuolleista nousi 2750 henkeen. Tuntematon määrä hautautui falangistien hävittämien rakennusten soran alle. Satoja pelastuneita ajettiin pois eikä heistä kuultu mitään sen jälkeen. Sharon katseli kiikarilla leirien tapahtumia.

2000: Sharon noin tuhannen Israelin poliisin ja miehitysjoukkojen sotilaiden tukemana sai aikaan toisen intifadan vierailemalla Al Aqsa -moskeijassa – islamin kolmanneksi pyhimmissä paikassa – ja julistamalla että eräänä päivänä Israel ottaa sen haltuunsa. Seuraavina vuosina Sharon aloitti apartheidmuurin rakentamisen Länsirannalle aiheuttaen palestiinalaisten vapauden menetyksen ja jatkoi siirtokuntien rakentamista.

2005: Sharon määräsi israelilaiset asukkaat ja miehittäjät lähtemään Gazasta. Jotkut luulivat, että tämä on alkusoitto rauhalle ja askel Palestiinan itsenäisyyteen, mutta tämä edelsi Gazan palestiinalaisten eristämistä, ja Gaza piiritettiin 2006. Piiritys jatkuu edelleen. Israel hallitsee rajoja, ilmatilaa ja merta.

Sharonin perintö on väkivallan ja epäinhimillisyyden perintö. Hän teki 1998 yhteenvedon taktiikastaan ja tuestaan palestiinalaisten etniselle puhdistamiselle: *”Ei voi yksinkertaisesti lastata ihmisiä kuorma-autoihin ja ajaa heidät pois... pidän parempana myönteisempää politiikkaa... luoda itse asiassa olosuhteet, jotka myönteisellä tavalla taivuttavat ihmiset lähtemään.”*

On uudistettava pyrkimykset tuoda oikeutta palestiinalaisille tukemalla Israelin boikottia ja pakoteliikettä, Israelin kulttuurista ja akateemista boikottia.

Lähde: American Muslims for Palestine 11.1.2014.

Lyhentäen kääntänyt Hannu Kautto

Syyrian loukussa palestiinalaiset kärsivät eniten

Ulkopuoliset auttajamaatkaan, Suomi mukaan lukien, eivät piittaa heistä

Syyrian sisällissodan jatkuttua jo yli kolmen vuoden ajan maa on ajautunut katastrofaaliseen humanitaariseen kriisiin. Erityisesti Syyrian palestiinalaisten tilanne on tällä hetkellä vaikea, koska heillä ei ole samoja mahdollisuuksia lähteä pakoon kuin syyrialaisilla.

Suomi ja monet muut maat ovat tehneet yhteistyösopimuksen YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kanssa Syyrian

pakolaisten vastaanottamisesta. UNHCR on taho, jonka kautta pakolaiset rekisteröidään ja jonka kautta heille etsitään vastaanottomaa. Palestiinalaiset eivät kuulu UNHCR:n piiriin, vaan palestiinalaispakolaisia auttava järjestö on UNRWA, jonka toimenkuvaan sisältyy muun muassa ruoka-, vaate- ja terveydenhuollon järjestäminen, mutta ei pakolaisten rekrytoiminen vastaanottaviin maihin, kuten Suomeen.

Schengen maat, Suomi mukaan luettuna, otti käyttöön vuonna 2009 Vision-tietokonejärjestelmän, joka käytännössä toimii rekisteröityjen matkustajien ohjelmana ja rajanylitystietojärjestelmänä. Syyriassa, Jordaniassa ja Libanonissa asuu vakituisesti noin miljoona palestiinalaista, joilla on asuinmaan myöntämä henkilöllisyystodistus. Heiltä kaikilta Vision-tietokonejärjestelmä rajaa pois

Kuvassa perhe, joka oli elänyt siinä tiedossa, että heidän poikansa (kuvassa vasemmalla, tumma paita) oli kuollut. Hän oli paennut sotaa neljän kaverinsa kanssa merelle lautalla, joka oli kyhätty puunrungoista ja laudanpalasista. Lautta kaatui ja kaikki muut menehtyivät onnettomuudessa. Useiden päivien jälkeen hän pelastautui pakolaisleiriin, jossa hän tapasi perheenjäsenensä jälleen.

Olosuhteet pakolaisleirillä ovat kovat. Ainoan suojan skorpioneilta, käärmeltä, hiekkamyrskyiltä, vesisateelta, auringolta ja kuumuudelta tarjoaa repalainen teltti. Al Tanf Camp, Irakin ja Syyrian raja-alue.

mahdollisuuden matkustaa Suomeen. Edelleenkin Syyrian sisällissodan aikana nykyisessä muodossaan Vision-järjestelmä rikkoo ihmisoikeuksia. Ihminen jolla olisi oikeus turvapaikkaan, käännytetään jo viisumihakemusta täytettäessä tai vastaavasti ei ole mitään tahoja, jonka puoleen voi kääntyä hakeakseen turvapaikkaa.

Yarmuk

Kokonainen kansanosa on siis unohdettu Syyrian sisällissodan jalkoihin. Suomella olisi mahdollisuus myöntää kiintiöpakolaisille viisumeita humanitaarisista syistä, mutta niitä ei palestiinalaisille myönnetä. Kymmeniätuhansia ihmisiä on loukussa Yarmoukin pakolaisleirillä Syyrian pääkaupungissa, Damaskoksessa. Suurin osa Yarmoukin asukkaista on palestiinalaispakolaisia tai heidän jälkeläisiään, ja leiri muistuttaa infrastruktuuriltaan Damaskoksen kaupunginosaa.

Yarmoukissa koko ikänsä elänyt palestiinalainen **Mohammad** kertoi, et-

tä Libanon on rajoittanut palestiinalaisten rajanylityksiä. Monet perheet ovat hajonneet sodan aikana ja osa perheestä on voinut paeta naapurimaahan. Vain yksi perheenjäsen kerrallaan voi ylittää Syyrian rajan Libanoniin ja saa viipyä maassa seitsemän päivää. Sen jälkeen on palattava takaisin Syyriaan. Mohammadin kotia on pommitettu. Hänen perheensä pakeni puolitoista vuotta sitten kaupungin laitavilla sijaitsevaan hätäsuojaan. Syyrian hallinnon joukot ja heidän liittolaisensa pommittavat kouluja, sairaaloita ja moskeijoita. Myös lääkärit, muu sairaanhoitohenkilökunta, toimittajat ja humanitaarista apua antavat järjestöjen avustustyöntekijät ovat vaarassa. UNRWA:n ja Punaisen Puolikuun työntekijöitä on kidnapattu ja surmatu.

Syyrian armeijan joukot piirittivät Yarmoukin joulukuussa 2012. Heinäkuussa 2013 estettiin pääsy leirille kokonaan, vain ajoittainen ruoka- ja lääkintäavun toimittaminen oli sallittua. Tammikuusta 2014 lähtien on kaik-

ki avun vieminen Yarmoukiin estetty. Loukkuun jääneiden siviilien määrän on raportoitu olevan lähes 20 000, mutta joissakin keskusteluissa arvio on noussut jopa 50 000 henkilöön. Leirin sisällä on monia, jotka ovat jo valmiiksi olleet heikossa asemassa, kuten vanhukset ja sairast sekä yksinhuoltajanaiset.

Sodan osapuolet käyttävät Yarmoukin piirityksen aseena ruokaa. Vähintään 60 % väestöstä kärsii ravinnon ja veden puutteesta. Leirillä on raportoitu laajasta aliravitsemuksesta ja nälkäkuolemista. Amnesty Internationalin tutkimusten mukaan Yarmoukin leirillä on kuollut lähes 200 siviiliä heinäkuun 2013 jälkeen.

Yarmoukissa tilanne on äärimmäinen. Mohammadin sisko perheineen on jäänyt loukkuun leirille. Heidän 4-vuotias tyttärensä menehtyi viime vuoden lopulla. Ihmishenkiä voitaisiin pelastaa, mikäli humanitaariselle avulle annettaisiin esteetön mahdollisuus päästä Yarmoukiin.

”Yarmoukin piiritys on tappavin Syy-

rian asevoimien tai aseistettujen oppositioryhmien suorittamista siviilialueiden aseellisista saarroista, joista kärsii neljännesmiljoonaa ihmistä. Piiritykset aiheuttavat mittamatonta inhimillistä kärsimystä ja niiden kaikkien tulee päättyä heti. Kansainvälisen yhteisön pitäisi puuttua järkyttäviin sotarikoksiin välittömästi,” sanoo Amnesty Internationalin Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan johtaja **Philip Luther**.

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma vaatii kaikkia konfliktin osapuolia välittömästi lopettamaan asutettujen alueiden piiritys, antamaan humanitaarisille järjestöille esteetön pääsy alueille sekä lopettamaan ihmisoikeusloukkaukset ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset. Päätöslauselma ei ole vielä käytännössä parantanut piiritettyjen siviilien tilannetta.

Pakosalle päässeillä ei aina ole helpompaa

Marraskuussa 2013 Mohammedin toinen sisko perheineen yritti paeta Italian kautta Ruotsiin, mutta matka päättyi traagisesti. He olivat laivassa, joka upposi ja josta uutisoitiin laajasti ympäri maailmaa. Perhe oli ollut kuusi tuntia veden varassa ennen avun saamista. Heidän kolme pientä sukulaistyttyään menehtyi tässä onnettomuudessa. Onnettomuuden jälkeen perhe pidätettiin ja kuljetettiin Egyptin Aleksandriaan vankilaan. Ruotsi otti vastaan onnettomuuslaivassa olleet syyrialaiset Syyrian pakolaiset, mutta palestiinalaispakolaiset palautettiin takaisin Syyriaan. Tällä hetkellä Mohammedin sisaren perhe elää kadulla ja he joutuvat kuulusteluihin miltei päivittäin.

Sisällissodan aikana varsinkin palestiinalaiset ovat joutuneet uhattuun asemaan ja he ovat siitä saakka olleet lukuisten aseistettujen ryhmien erityisenä kohteena. Heitä on uhkailtu, pidätetty, siepattu, tapettu ja kidutettu. Lapsia rekrytoidaan taistelujoihin ja ihmiskauppa kukoistaa. Pakolaiset ovat kokeneet seksuaalista väkivaltaa pidätykskeskuksissa, kotietsinnöissä ja sotilasoperaatioissa. Syyriasta paenneiden pakolaisten henki ei ole uhattuna ainoastaan sotaa käyvässä maassa, vaan sa-

ma uhka saattaa jatkua myös naapurimaiden pakolaisleirillä. Yksin jääneillä naisilla ja lapsilla on suuri riski joutua hyväksikäytetyksi pakolaisleirillä ja he tarvitsisivat kiireellistä uudelleensijoittamista kolmansiin valtioihin. Syyrian pakolaisista puolet on alle 18-vuotiaita ja monet heistä ovat traumatisoituneita.

Jokin aika sitten UNHCR:n avustustyöntekijät löysivät aavikolta 4-vuotiaan pojan yksin harhailemassa. Hän oli etsimässä vanhempiaan kädessään pieni muovipussi, jossa oli vähän vaatteita. Hän ei ole ainut lapsi, joka on joutunut eroon perheestään ja on jäänyt yksin.

Turvapaikkoja tarvitaan

Vaikka toivottomuus omasta kohdalosta valtaakin mielen, kaikki perheelliset pakolaiset jakavat saman ahdistuksen siitä, miten heidän lapsilleen käy tulevaisuudessa. On tarpeeksi rankkaa joutua eroon omasta, tutusta elämänympäristöstä ja joutua elämään pakolaisena. Ei voi olla oikeutettua joutua lisäksi elämään

oikeudettomassa tilassa ilman mahdollisuutta rakentaa uusi, kunnollinen elämä. On löydettävä kestävä ratkaisu. Uudelleensijoittaminen kolmanteen maahan on käytännössä usein ainoa käytettävissä oleva vaihtoehto. Tätä taustaa vasten uudelleensijoittavien maiden solidaarisuus ja myötätunto pakolaisia kohtaan on ensiarvoisen tärkeää, mutta sen pitäisi ulottua myös palestiinalaisiin.

27.3.2014

Teksti ja kuvat:

Kirre Koivunen

Kirjoittaja on freelance-toimittaja, joka tekee kansainvälistä ihmisoikeustyötä etenkin naisten, lasten ja nuorten parissa. Hän on vierailut useaan kertaan Syyriassa keräten tietoa erityisesti palestiinalaisista tytöistä ja naisista, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa.

Lähteet:

UNHCR, UNRWA, Amnesty

International, Työ- ja elinkeinoministeriö,

Maahanmuuttovirasto

Pakolaisleirille vaiherikkaan pakomatkan jälkeen pelastunut nuori mies esittelee kidutuksen aiheuttamia arpia ja vammoja. Hän oli vangittuna Irakissa noin 1,3 vuotta ja häntä kidutettiin useasti tuona aikana.

جمعية الصداقة العربية الفنلندية

SIRKKU KIVISTÖ

Shatilan pakolaisleirissä Sosiaalityöntekijä **Zuhour Akkawi** auttaa sisaruksia **Hanin** ja **Nadin** kirjoittamaan kirjeet kummeilleen. Zuhour tuntee velvollisuudekseen opettaa tytöille kohteliaan kirjekaavan, mutta sadutus tuo tyttöjen oman äänen kuuluville.

10-vuotias koululainen Hanin nauttii tarinoiden kertomisesta. Sadutusohjeessa pyydetään lasta kertomaan tarina ja sadutaja kirjoittaa sen muistiin juuri sellaisena kuin lapsi sen kertoo. Valmis tarina luetaan lapselle, joka halutessaan korjaa sitä. Hanin antoi luvan kannen tarinan julkaisemiseen Suomessa.